

جنبه‌های پزشکی، بهداشتی و اجتماعی HIV/AIDS

معرفی و عملکرد مرکز مشاوره بیماریهای رفتاری استان کرمانشاه

فهرست مطالب گفتار هفدهم / دکتر سیاوش وزیری

۲۱۳	مقدمه:
۲۱۳	معرفی و تاریخچه مرکز :
۲۱۳	گروه‌های هدف در مرکز مشاوره :
۲۱۴	خدمات ارائه شده در مرکز:
۲۱۴	واحد HIV/ AIDS:
۲۱۵	واحد اعتیاد:
۲۱۵	واحد STD:
۲۱۵	سایر اقدامات انجام شده در مرکز:
۲۱۶	اطلاعات کلی:
۲۱۶	۱. خدمات مشاوره ای داوطلبانه:
۲۱۷	۲. آزمایش داوطلبانه :
۲۱۷	۳. مراقبت از بیماران و پیشگیری از سایر عفونت‌ها :
۲۱۷	۳-۱. واکسیناسیون :
۲۱۷	۳-۲. اقدامات تشخیصی تکمیلی:
۲۱۸	۳-۳. پیشگیری و تشخیص درمان سل :
۲۱۸	۳-۴. پیشگیری و تشخیص و درمان عفونت‌های فرصت طلب :
۲۱۸	۳-۵. ارجاع جهت اقدامات تخصصی :
۲۱۸	۴. کاهش آسیب :
۲۱۸	نوع اقدام
۲۱۸	۵. پروفیلاکسی پس از تماس :
۲۱۸	۵-۱. پیشگیری از انتقال آلودگی مادر به کودک :
۲۱۹	۵-۲. پیشگیری از انتقال در صدمات شغلی:
۲۱۹	۵-۳. پیشگیری از انتقال جنسی :
۲۱۹	۶. سایر خدمات:

معرفی و عملکرد مرکز مشاوره بیماریهای رفتاری استان کرمانشاه

از مهرماه ۱۳۷۹ تا مهر ماه ۱۳۸۱

دکتر سیاوش وزیری

گروه آموزشی بیماریهای عفونی و گرمسیری دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

مقدمه:

استان کرمانشاه واقع در غرب کشور جمهوری اسلامی ایران وهم مرز کشور عراق می باشد. این استان با جمعیتی بالغ بر ۱۸۰۰۰۰۰ نفر دارای ۱۱ شهرستان است که تقریباً نیمی از جمعیت استان در شهرستان مرکزی کرمانشاه بسر می برند. با توجه با اینکه بیش از ۸۰٪ از موارد شناسائی شده HIV/AIDS نیز در همین شهرستان بسر می برند لذا مرکز ی با هدف کلی کنترل بیماری ایدز با نام مرکز مشاوره بیماریها در این شهرستان تأسیس شده است و در نظر است در سایر شهرستانهای استان نیز مراکز مشابه راه اندازی شود.

معرفی و تاریخچه مرکز :

این مرکز از سال ۱۳۷۸ با هدف کنترل بیماری ایدز و مراقبت از بیماران و افراد آلوده شروع به کار نموده است و از مهر ماه ۱۳۷۹ اهداف و استراتژی و فعالیت های آن مورد بازنگری قرار گرفته و اساسنامه مرکز در قالب سه واحد اصلی و با عنوان ذیل تهیه و تنظیم گشت .

□ واحد HIV/ AIDS

□ واحد اعتیاد

□ واحد STD

بطور خلاصه در این مرکز از یک طرف ضمن انجام مشاوره و مراقبت از بیماران و افراد آلوده بعنوان مخازن اصلی آلودگی در جامعه موجب ایجاد تغییر رفتار و کاهش رفتارهای پر خطر در آنان شده و از طرف دیگر گروه های در معرض خطر نیز مورد مشاوره و مراقبت قرار میگیرند و به این ترتیب موجب کاهش آسیب در گروه های مذکور نیز می گردیم .

گروه های هدف در مرکز مشاوره :

۱ - افراد مبتلا به HIV/ AIDS

۲ - خانواده افراد آلوده و یا بیمار

- ۳- داوطلبان اختیاری مشاوره
- ۴- معتادان
- ۵- افراد با سابقه بیماری‌های آمیزشی
- ۶- افراد تماس یافته با خون و یا ترشحات آلوده

❖ کلیه خدمات ارائه شده در این مرکز رایگان می‌باشد
❖ اطلاعات مربوط به بیماران کاملاً محرمانه است

خدمات ارائه شده در مرکز:

واحد HIV/ AIDS :

- در این واحد جهت کلیه افراد آلوده شناخته شده اقدامات ذیل انجام می‌گیرد:
۱. جمع آوری گزارش و شناسائی موارد جدید (از بین داوطلبین اختیاری، پایگاههای دیده ور، بررسی اهدا کنندگان خون و...) .
  ۲. تشکیل پرونده اولیه (غیر فعال) که فقط شامل مشخصات فردی می‌باشد
  ۳. پیگیری فعال و دعوت از فرد جهت مراجعه به مرکز
  ۴. تشکیل پرونده فعال پس از اولین مراجعه فرد
  ۵. مشاوره با بیمار و خانواده وی
  ۶. معاینات بالینی
  ۷. آزمایشات تشخیصی تکمیلی (سرولوژی، بیوشیمی، ایمنولوژی و...) .
  ۸. پروفیلاکسی TB,PCP,MAC و...
  ۹. بررسی، تشخیص و درمان عفونتهای همراه (سل، پنوموسیس کارینی و...)، بیماریهای سایکو لوژیک و...
  ۱۰. ارجاع جهت اقدامات تخصصی (دندانپزشکی، جراحی و...) .
  ۱۱. کاهش آسیب (دادن سرنگ و کاندوم رایگان)
  ۱۲. خدمات تنظیم خانواده
  ۱۳. پذیرائی
  ۱۴. جلب همکاری ارگانهای حمایتی (هلال احمر، کمیته امداد و...) .
  ۱۵. تشکیل گروههای همکاردر بین بیماران (جهت مشاوره با سایر بیماران و افراد در معرض خطر، تشکیل جلسات گروه درمانی، تیمهای ورزشی و خود اشتغالی و...) .
  ۱۶. پروفیلاکسی پس از تماس (PEP)
  ۱۷. ثبت کلیه اطلاعات در کامپیوتر

واحد اعتیاد:

در این واحد افراد معتاد بصورت داوطلبانه مراجعه می کنند و از خدمات ذیل بهره مند خواهند شد:

- ۱.تشکیل پرونده
- ۲.مشاوره با فرد و خانواده وی
- ۳.آزمایش تشخیصی
- ۴.آموزش استفاده از ضدعفونی کننده ها در تزریق
- ۵.تحويل سرنگ رایگان*
- ۶.آموزش به منظور تغییر روش مصرف از تزریقی به تدخینی و یا خوارکی
- ۷.دادن داروهای جایگزین (متادون و...)*
- ۸.ارجاع به مراکز ترک اعتیاد
- ۹.واکسیناسیون هیپاتیت و توام *
- ۱۰.تشکیل جلسات گروه درمانی با کمک افراد HIV مثبت و افراد ترک کرده
- ۱۱.ثبت کلیه اطلاعات در کامپیوتر

واحد STD :

مراجعه افراد به این واحد بصورت داوطلبانه و از طریق ارجاع از سایر مراکز دولتی و خصوصی انجام

می گیرد:

- ۱.تشکیل پرونده
- ۲.مشاوره با فرد و شریک جنسی وی
- ۴.معاینه بالینی
- ۵.درمان بیماری و تحويل داروهای مورد نیاز
- ۶.آزمایش تشخیصی HIV
- ۷.واکسیناسیون
- ۸.تحويل کاندوم
- ۹.ثبت کلیه اطلاعات در کامپیوتر

سایر اقدامات انجام شده در مرکز:

- ۱.هدایت و برنامه ریزی آموزشهای عمومی
- ۲.تشکیل هسته های دانش آموزی و دانشجویی مبارزه با ایدز و اعتیاد و استفاده از نیروی جوانان در امر آموزش ، بیماریابی و...
- ۳.تشکیل جلسات توجیهی و آگاه سازی مسئولین استانی
- ۴.راه اندازی مراکز مشاوره جهت داوطلبین اختیاری مشاوره در ارگانها ئی که تمایل به همکاری دارند مانند (هلال احمر و آموزش و پرورش و..)
- ۵.راه اندازی و نظارت بر نحوه عملکرد مرکز مشاوره و مراقبت موارد HIV/AIDS در زندان

- ۶- جلب مشارکت بیماران و افراد تحت پوشش مرکز در فعالیتهای مرتبط با کنترل بیماری در جامعه
- ۷- جلب همکاری سایر ارگانها و موسسات در امر حمایت از زنان آلوده بی سرپرست، کودکان و خانوادههای متاثر از HIV
- ۸- تشکیل گروههای ورزشی، هنری و ... در بین بیماران و افراد تحت پوشش مرکز
۹. انجام پژوهشهای کاربردی

عملکرد مرکز مشاوره بیماریهای استان کرمانشاه

از نیمه دوم ۱۳۷۹ تا نیمه دوم ۱۳۸۱

اطلاعات کلی:

در پایان شهریور ۱۳۸۰ در واحد HIV/AIDS جهت ۱۲۰۱ مورد شناخته شده پرونده اولیه تشکیل شده است که از این تعداد ۵۱۵ نفر بعلت نا مشخص بودن آدرس جهت پیگیری، زندان، سکونت در سایر شهرستانهای استان و ... به این مرکز مراجعه نکرده اند. تعداد ۲۰۵ نفر آنان فوت کرده (۱۰۸ نفر آنان قبل از تاسیس و مراجعه به مرکز فوت کرده اند) و ۴۸۱ نفر بصورت فعال به مرکز مراجعه می کنند.

علاوه بر موارد مذکور در مرکز مشاوره و آزمایش داوطلبانه (VCT) نیز انجام میگیرد. خلاصه عملکرد ۲ ساله مرکز در ذیل آمده است:

۱. خدمات مشاوره ای داوطلبانه:

جمع	تعداد بار مشاوره	گروه هدف	
		مراجعه قبلی (تکراری)	افراد آلوده یا بیمار
۱۰۳۷۶	۹۹۷۴	اولین بار مراجعه	
	۴۰۲		
۱۱۶۶	۱۱۶۶	خانواده بیماران	
۴۳۱۸	۴۲۲۰	اعتیاد	داوطلب اختیاری
	۴۳	بیماریهای جنسی	
	۴۵	سایر رفتارهای پرخطر	
۱۵۸۶۰		جمع کل	

۲. آزمایش داوطلبانه :

از افرادی که داوطلبانه مراجعه کرده ۲۲۸۹ نفر رفتار پرخطر داشته اند که ۲۰۸۵ نفر آنان راضی به انجام آزمایش بوده و مورد آزمایش قرار گرفته اند که ۳۰۱ مورد مثبت در بین آنان تشخیص داده شده است .

وضعیت شناسایی موارد آلوده استان کرمانشاه

از مهر ماه ۱۳۷۹ تا مهر ماه ۱۳۸۱

اماکن شناسایی	تعداد	درصد
مرکز مشاوره	۳۰۱	۵۶/۸
پایگاه دیده ور زندان	۱۶۰	۳۰
پایگاه دیده ور بیماران مسلول	۵	۰/۹
سطوح تخصصی	۳۵	۶/۶
انتقال خون	۲۱	۳/۹
سایر استانها	۷	۱/۳
جمع کل	۵۲۹	۱۰۰

۳. مراقبت از بیماران و پیشگیری از سایر عفونت ها :

۳-۱. واکسیناسیون :

تاکنون واکسنهای هپاتیت و توام در این مرکز تلقیح شده است:

نوع اقدام	تعداد (نفر)
دریافت سه نوبت	۱۴۰
دریافت دو نوبت	۱۲۲
دریافت یک نوبت	۱۳۹

۳-۲. اقدامات تشخیصی تکمیلی:

نوع اقدام	تعداد بار آزمایش
سرولوژی	۶۸۷
بیوشیمی	۴۵۸
ایمونولوژی	۶۹۸
CXRay	۹۱۷
PPD	۶۱۷

۳-۳. پیشگیری و تشخیص درمان سل :

از ۳۰۸ نفر که دارای PPD مثبت بوده اند :
 ۶۶ نفر مبتلا به سل بوده و تحت درمان قرار گرفته اند .
 ۴۷ نفر فوت کرده اند.
 ۲۱۹ نفر تحت درمان پروفیلاکسی (پیشگیری) قرار دارند .

۴-۳. پیشگیری و تشخیص و درمان عفونت‌های فرصت طلب :

از ۱۰۴ نفر که CD۴ کمتر از ۲۰۰ دارند :
 ۱۳ نفر تحت درمان ضد ویروسی قرار گرفته اند.
 ۱۶ نفر فوت کرده اند.
 ۷۵ نفر تحت درمان پروفیلاکسی (پیشگیری) قرار دارند .

۵-۳. ارجاع جهت اقدامات تخصصی :

ارجاع	تعداد نفر
دندانپزشکی	۳۴۴
بیمارستان و سطوح تخصصی	۵۳۶
مرکز بیماریهای ریوی	۹۱۷
بهزیستی (ترک اعتیاد)	۵۸۲
جمع کل	۲۳۷۹

۴ . کاهش آسیب :

نوع اقدام	حجم فعالیت
تحويل سرنگ رایگان	۲۰۳۶۵ عدد
تحويل کاندوم رایگان	۸۶۶۱ بسته

با آموزش و توزیع کاندوم از ۸۳ مرد متاهل که دارای پرونده فعال بوده و به مرکز مراجعه می‌کنند همسر ۷۶ نفر آنان تاکنون آلوده نشده اند ، همسر ۷ نفر آنان در بدو ورود آلوده بوده‌اند و تنها یکی از زنان تحت پوشش مرکز حامله شده است.

۵-۳. پروفیلاکسی پس از تماس :**۱-۵. پیشگیری از انتقال آلودگی مادر به کودک :**

تنها زن باردار تحت پوشش مرکز در زمان بارداری تحت پروفیلاکسی HAART قرار گرفت و نوزاد وی نیز پس از تولد به مدت ۶ هفته پروفیلاکسی را دریافت نمود.

۲-۵. پیشگیری از انتقال در صدمات شغلی:

۲۱ نفر از پرسنل بهداشتی - درمانی که **Needle stick** شده اند به مدت ۴ هفته پروفیلاکسی HAART دریافت نموده اند.

۳-۵. پیشگیری از انتقال جنسی :

۵ نفر از زنانی که بدون استفاده از کاندوم با همسر آلوده خود تماس جنسی داشتند به مدت ۴ هفته تحت پروفیلاکسی با HAART قرار گرفته اند .

۶. سایر خدمات:

۱-۶. تشکیل گروه های همکار در افراد آلوده و بیمار :

۱-۶-۱. مشاوره با موارد جدید شناسائی شده

۱-۶-۲. تیم حفظ بهداشت محیط (جمع آوری سرنگ و...)

۱-۶-۳. تشکیل جلسات گروه درمانی و آموزش افراد با

سابقه رفتار پرخطر

۱-۶-۴. گروه های موسیقی

۱-۶-۵. تیم های ورزشی

۱-۶-۶. کارگاه های خود اشتغالی

۱-۶-۲. تشکیل هسته های دانش آموزی و دانشجویی مبارزه با ایدز

و اعتیاد

۱-۶-۳. جلب همکاری نهادهای حمایتی مانند هلال احمر

اما علیرغم اینها تبعات شوم بیماری خانواده های زیادی را درگیر نموده است

در ۲۵۶ خانواده حداقل یکی از والدین آلوده هستند

۴۲۰ کودک در خانواده ای زندگی میکنند

که حداقل یکی از والدین آلوده هستند

۲۰۲ کودک بی سرپرست هستند

(۷۱ نفر یتیم و ۱۳۱ نفر جدایی والدین)